

OLIWIA CZARNOCKA

rzecznik patentowy
POLSERVICE, Kancelaria Rzeczników Patentowych

OCHRONA PATENTOWA

– KORZYŚCI Z ANALIZY TRENDÓW

Monitorowanie trendów w dziedzinie patentowania wynalazków może przynieść przedsiębiorcom wiele korzyści. Jedną z nich jest możliwość przewidywania zmian na rynkach w interesujących ich dziedzinach. To jeden z elementów skutecznej walki z konkurencją.

Własność intelektualna przedsiębiorstw stanowi coraz większy procent ich zasobów. Coraz większej wartości nabierają też posiadane przez przedsiębiorstwa prawnie chronione prawa wyłączne. Prawa takie dotyczą zarówno praw własności przemysłowej, jak i praw autorskich, praw do baz danych oraz tajemnicy przedsiębiorstwa.

GRANICE OCHRONY

Wśród praw własności przemysłowej wyróżnia się patenty na wynalazki, prawa ochronne na wzory użytkowe i znaki towarowe oraz prawa z rejestracji na wzory przemysłowe i topografie układów scalonych.

Patenty przyznawane są na rozwiązanie nowe, cechujące się poziomem wynalazczym i nadające się do zastosowań przemysłowych. Zgłaszający ma do wyboru postępowanie krajowe, regionalne oraz międzynarodowe. Najtańszym rozwiązaniem jest oczywiście postępowanie krajowe, jednak zapewnia ono ochronę tylko na terenie danego kraju. Kolejne procedury pociągają za sobą już wyższe koszty, ale jednocześnie pozwalają na uzyskanie ochrony na większym terytorium. Pa-

tent umożliwi uprawnionemu zakazanie pozostałym osobom wytwarzania, oferowania i wprowadzania do obrotu produktów wytworzonych zgodnie z nim. Przyznawany jest na 20 lat i ma charakter terytorialny, tzn. ważny jest tylko na terenie kraju, w którym przeprowadzono procedurę jego udzielenia.

Zupełnie inaczej jest w przypadku ochrony praw autorskich, praw do baz danych czy tajemnicy przedsiębiorstwa, gdzie na podstawie porozumień międzynarodowych granice kraju nie stanowią ograniczenia ochrony.

KONKURENCJA POD KONTROLĄ

Korzystanie z informacji zawartych w zbiorach literatury patentowej pozwala na pozyskiwanie bardzo cennych dla przedsiębiorców danych, które mogą być wykorzystywane do monitorowania działalności konkurencyjnych firm. Pozwalają one na śledzenie kierunków prac badawczych i kierunków rozwoju innych podmiotów. Dzięki tym informacjom możliwe jest również pozyskiwanie wiedzy o dopiero rozwijających się technologiach, w obszarze których obserwuje się nagłe zwiększe-

nie liczby dokonywanych zgłoszeń. Przykładowo w liczbie zgłoszeń dotyczących grafenu notowany jest około 20% wzrost rok do roku, a dla zgłoszeń dotyczących obróbki papieru – około 15% spadek.

Jeśli twórca lub przedsiębiorca uznaje dane rozwiązanie za kluczowe, to stara się je chronić w większej liczbie państw lub regionów. Inne, mniej ważne wynalazki mogą mieć ochronę na mniejszym terytorium. Aspekt geograficzny jest bardzo zróżnicowany w zależności od branży, a nawet rodzajów produktów w ramach jednej dziedziny. Zakres terytorialny to niewątpliwie odzwierciedlenie potencjału biznesowego danego rozwiązania, a im jest on większy, tym większych korzyści oczekuje właściciel prawa wyłączonego.

Nie można jednak zapominać, że poszczególne kraje gwarantują różny poziom egzekwowania ochrony patentowej. Kraje takie jak USA czy Japonia, a także kraje europejskie, zapewniają istotny rynek zbytu oraz duże możliwości egzekwowania praw wynikające z ochrony. Z kolei w takich krajach, jak Indie i Chiny – mimo że mają one szerokie rynki zbytu – egzekwowanie ochrony patentowej wynikające z obowiązujących w nich przepisów jest trudne i kosztowne.

Na podstawie aktywności patentowej podmiotów konkurujących na danym terytorium można uzyskać informacje o trendach w rozwoju konkretnej technologii, np. monitorując liczbę zgłoszeń dla konkretnej dziedziny. Wzrost może oznaczać zwiększenie możliwości wykorzystywania danej technologii, a zatem potencjalny wzrost wartości rozwiązań z tej dziedziny. Analiza aktywności patentowej w różnych krajach pozwala również wnioskować o potencjalnych możliwościach rozwoju przyszłych produktów i usług przedsiębiorstw konkurujących, co z kolei może być podstawą oszacowania prawdopodobieństwa ewentualnych sporów. Monitorowanie rynków w krajach lepiej rozwiniętych oraz obserwowanie produktów i potrzeb, które tam się pojawiają, pozwala przewidzieć podobne zjawiska w krajach nieco słabiej rozwiniętych.

Z drugiej strony, duża liczba zgłoszeń patentowych w pewnych obszarach techniki może oznaczać wysokie prawdopodobieństwo postępowań o naruszenie lub wysoki koszt obsługi *due diligence*. Nagły wzrost liczby zgłoszeń może też wynikać z dynamicznego rozwoju określonej dziedziny, w którą warto zainwestować.

Ochrona konkretnych technologii albo jej brak w poszczególnych regionach to wskazówka dotycząca możliwych rynków zbytu oraz ewentualnych problemów, które mogą pojawić się podczas wprowadzania produktów na rynek (np. w krajach biedniejszych

biorstw farmaceutycznych i telekomunikacyjnych, które wkładają sporo wysiłku w opracowanie kolejnych generacji zgłoszeń patentowych chroniących silną pierwszą generację patentów, zapewniając sobie w ten sposób dominację w określonym segmencie rynku oraz zdolność do negocjowania przychodów z licencji na korzystanie z chronionej i pożądaną na rynku technologii czy rozwiązania.

ZBADAJ CZYSTOŚĆ PATENTOWĄ

Uzyskanie przez podmiot gospodarczy patentu nie upoważnia go jednak do

■ ZAKRES TERYTORIALNY TO NIEWĄTPLIWIE ODZWIERCIEDLENIE POTENCJAŁU BIZNESOWEGO DANEGO ROZWIĄZANIA, A IM JEST ON WIĘKSZY, TYM WIĘKSZYCH KORZYŚCI OCZEKUJE WŁAŚCICIEL PRAWA WYŁĄCZONEGO.

będzie to konieczność udzielenia licencji przymusowej na farmaceutyki albo regulowane przez władze kraju ceny na konkretne produkty).

WAŻNY ELEMENT STRATEGII

Każdy patent lub zgłoszenie patentowe ma znaczenie dla danego przedsiębiorstwa na danym obszarze geograficznym i zwykle stanowi część ogólnej strategii ochrony własności intelektualnej. Podmioty gospodarcze, utrzymując ochronę patentową, starają się zmaksymalizować swoje zyski albo uniemożliwić innym podmiotom zwiększanie ich zysków. Przykładami takich patentów są te wykorzystywane do blokowania działań innych kluczowych graczy na rynku, a także te, które istnieją jako dodatek do pierwotnego patentu i w ten sposób tworzą portfolio danej technologii albo jej fragmentu, skuteczniej zabezpieczając uprawnienie. Możliwe jest monitorowanie zgłoszeń konkretnych podmiotów w konkretnych krajach. Taki wachlarz zgłoszeń patentowych i patentów jest często praktykowany wśród przedsię-

swobodnego korzystania ze swojego uprawnienia. Istniejące wcześniej patenty mogą blokować dopiero co uzyskany patent, ponieważ do jego wykorzystania lub wdrożenia konieczne będą elementy chronione przez inne przedsiębiorstwa, np. podzespoły elektroniczne, substancje itp.

W celu rozeznania danego obszaru geograficznego w zakresie swobody wprowadzania na rynek produktów i ograniczenia do minimum ryzyka sporu o naruszenie cudzych praw zalecane jest przeprowadzenie badania czystości patentowej. Procedury patentowe trwają z reguły kilka lat. W zależności od danego kraju, podlegają podobnym, ale nie identycznym procedurom, dlatego zaleca się korzystanie z pomocy specjalistów. Profesjonalnej pomocy udzielają rzecznicy patentowi specjalizujący się w przeprowadzaniu pełnej procedury patentowej i udzielaniu podmiotowi gospodarczemu rad o najkorzystniejszym dla przedsiębiorcy sposobie jej przeprowadzenia. ■

Oliwia Czarnocka